

ΦΑΟΥΣΤ.

Φίλιπτον τέκνον!

ΜΑΡΓΑΡΙΤΑ.

Πρό καιρού λυποῦμαι ἰκανῶς,
ὅταν σέ βλέπω πάντοτε μ' αὐτήν τήν συνοδίαν.

ΦΑΟΥΣΤ.

'Αλλ' ἐξηγήθητι· με ποίαν;

ΜΑΡΓΑΡΙΤΑ.

'Ἰδοῦ· ὁ ἄνθρωπος αὐτός, (1)
ὁ σύντροφός σου ἐκ ψυχῆς μου εἶνε μισητός.
Ποτέ τῆς ἡ καρδία μου δέν ἔχει παραχθῆ
ὅσον 'ς τήν παρουσίαν του τήν τόσον ἀπεχθῆ.

ΦΑΟΥΣΤ.

Θάρρει!

ΜΑΡΓΑΡΙΤΑ.

'Ἡ θεά αὐτοῦ μόνη
τὸ αἷμά μου ἀναστατώνει.
πλὴν ἄλλως τε ἐπὶ τῆς γῆς οὐδέν' ἀντιπαθῶ.
"Ὅσον νὰ βλέπω σέ ποθῶ,
τοσοῦτον φρίκην πρό αὐτοῦ αἰσθάνομαι κρυφίαν,
κί' ὡς ἄνθρωπον τὸν θεωρῶ με πονηρὰν καρδίαν.
Συγχώρησέ με, πλάστα μου, ἂν πράττω ἀδικίαν.

ΦΑΟΥΣΤ.

Τοιαῦτα μορμολύκεια ὑπάρχουν ἀναγκαίως.

ΜΑΡΓΑΡΙΤΑ.

Με τοὺς ὁμοίους του νὰ ζῶ δέν ἤθελα βεβαίως.
"Ἄμα φανῆ, τόσον πολὺν ἐκφράζουσι χλευασμὸν
τὰ βλέμματά του καὶ θυμὸν!
Τὸ βλέπει τις, πῶς τίποτε δέν τὸν ἐνδιαφέρει·
ἐπάνω εἰς τὸ μέτωπον αὐτοῦ γραμμένον φέρει,
πῶς εἶν' ἀδύνατον ποτέ ψυχὴν νὰ συμπαθήσῃ.
Τόσῃν εἰς τὰς ἀγκάλας σου αἰσθάνομι' εὐτυχίαν
καὶ ἀφοσίωσιν θερμὴν, τόσῃν ἐλευθερίαν,
ἐνῶ ἡ παρουσία του μου σφιγγεὶ τὴν καρδίαν.

ΦΑΟΥΣΤ (κατ' ἰδίαν).

'Αγγέλου προαισθήματα!

ΜΑΡΓΑΡΙΤΑ.

Καὶ με καθυποτάσσει
τόσον αὐτὸ τὸ αἶσθημα, ὡστ' ἅμα πλησιάζῃ,
θαρρῶ πῶς κ' ἡ ἀγάπη μου πρός σέ ἀκόμη σῶνει·
ἀλλ' οὔτε νὰ προσευχηθῶ ἡ θεά του μ' ἀφίνει.
Καὶ τοῦτο τὴν καρδίαν μου 'ς τὰ βῆθη τῆς μαραινει.
'Ἐρρικε, τοῦτο καὶ εἰς σέ βεβαίως θὰ συμβαίη.

ΦΑΟΥΣΤ.

'Απλῆ τις ἀντιπάθεια!

ΜΑΡΓΑΡΙΤΑ.

Καιρός νὰ σέ ἀφήσω.

ΦΑΟΥΣΤ.

"Αχ! ποτ' εἰς τὰς ἀγκάλας σου θὰ ἡσυχάσω μίαν,
μίαν στιγμὴν με ἡσυχίαν,
στήθος εἰς στήθος νὰ κρατήσω,
καὶ εἰς ψυχὴν ψυχὴν νὰ χύσω!

ΜΑΡΓΑΡΙΤΑ.

"Αχ, ἂν κοιμώμουν χωριστά,
τὴν νύκτ' αὐτὴν πρός χάριν σου θὰ ἄφιν' ἀνοικτά.
'Αλλ' ὅμως ἡ μητέρα μου κοιμάται ἐλαφρά,
καὶ ἂν μᾶς εὔρισκεν, εὐθὺς θὰ ξιμένα νεκρά!

ΦΑΟΥΣΤ.

'Αγγελε, μὴ στενοχωρῆσαι.

Λάβε τὸ φιαλίδιον καὶ τρεῖς σταγόνας χύσε
εἰς τὸ ποτόν τῆς· παρευθὺς δαμάζεται ἡ φύσις,
ὑπνος βαθύς, ἀλλὰ γλυκὺς καλύπτει τὰς αἰσθησεις.

ΜΑΡΓΑΡΙΤΑ.

Καὶ τί δέν πράττω χάριν σου; πλὴν δέν θὰ προξενήσῃ
κακὸν εἰς ταύτην!

(1) 'Ἐννοεῖ τὸν Μεφιστοφίλῃν.

ΦΑΟΥΣΤ.

Κ' ἤθελα ποτέ σοῦ τὸ συστήσει;

ΜΑΡΓΑΡΙΤΑ.

Φίλιπτε, μόλις σέ ἴδῶ, καὶ εἰς τὸ θέλημά σου
ἀμέσως ἡ ψυχὴ μου κλίνει·

ὡς τώρα τόσα ἐπραξα διὰ τὸν ἔρωτά σου,
ὥστε νὰ πράξω τίποτε δέν ἔχει ἀπομείνει.

('Αναχωρεῖ).

ΑΡΙΣΤΟΜΕΝΗΣ ΠΡΟΒΕΛΕΓΙΟΣ.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΒΡΕΓΕΛ

— "Ὅχι! ποτέ δέν θὰ σοῦ δώσω τὴν θυγατέρα
μου, εἶπεν ἀποφασιστικῶς ὁ πρόεδρος Βρέγελ
πρὸς τὸν δικηγόρον Λός. 'Αρνούμαι ὅχι διότι εἶσαι
πτωχός — ἐπειδὴ καὶ ἐγὼ δέν εἶμαι πλούσιος, —
ἀλλὰ διότι εἶσαι εἴκοσιν ἔτη μεγαλύτερος ἀπὸ
αὐτήν, καὶ θὰ ἡδύνασο νὰ ἦσαι πατήρ τῆς. Δεύ-
τερον, εἶσαι ἄσχημος, πολὺ ἄσχημος, φίλε μου·
παρατήρησε τὸν ἑαυτὸν σου μέσα εἰς τὸν καθρέ-
πτῃν καὶ σκέψου ἂν εἶνε δυνατόν νὰ γεννηθῆ συμ-
πάθεια μεταξὺ σοῦ καὶ τῆς ξανθῆς καὶ γαλανο-
μάτης Κλάρης μου. Κυρίως ὅμως ἀρνούμαι διὰ
τὸν ἐξῆς λόγον. Μεταξὺ τῶν χαρακτῆρων σας
ὑπάρχει ἡ αὐτὴ σχέσηις ἡ ὅποια ὑπάρχει μεταξὺ
τῆς οἰκίας μου καὶ τοῦ μητροπολιτικοῦ ναοῦ Κο-
λωνίας: Εἶσαι σκυθρωπός καὶ μελαγχολικός ὡς
γέρον ἐξηκοντούτης, καὶ ὅμως, ἂν δέν ἀπατώ-
μαι, εἶσαι μόνον σαράντα ἐξ ἑτῶν. Ἡ Κλᾶρα
μου ἀπ' ἐναντίας εἶνε ζωηρά, εὐθυμος, καὶ πνεύ-
ματος μάλιστα ὀλίγον ἐλαφροῦ· ὡς πρὸς τοῦτο
ὁμοιάζει τὴν μακαρίτισσα τὴν μητέρα τῆς. Λοιπόν,
φίλιπτε Λός, ποτέ! 'Ὡς φίλον σέ ἀγαπῶ ἐξ ὅλης
ψυχῆς ἀλλὰ διὰ γαμβρὸν δέν σέ θέλω. — Με
γνωρίζεις, ἐπομένως περιττὸν νὰ ἐπανέλθωμεν εἰς
τὸ ζήτημα τοῦτο.

— 'Αλλά, πρόεδρε, εἶπεν ὁ Λός περιλυτός,
εἶμαι βέβαιος ὅτι ἡ Κλᾶρα με ἀγαπᾷ, ἡ δὲ πρὸς
αὐτὴν ἀγάπη μου εἶνε ἀπερίγραπτος...

— Φλυαρίαις! Πῶς τὴν ἀγαπᾷς; 'Αγαπᾷ τις
ἀκόμη εἰς τὴν ἡλικίαν σου; Πρέπει νὰ ἐρυθριᾷς
δι' αὐτό ὅσον δ' ἀφορᾷ τὴν Κλᾶραν, εἶνε καθα-
ρὰ ἰδιοτροπία, τὴν ὅποιαν ὁ πρῶτος ἄνεμος τοῦ
συρμῶ θὰ διώξῃ ἀπὸ τὴν κεφαλὴν τῆς. 'Ἐλα,
ἄς κάμωμεν τὸ ζατρίκιόν μας. Ὑπόθεσε ὅτι δέν
μοῦ εἶπες τίποτε, καὶ ἄς ἰδοῦμεν ποῖος ἀπὸ τοὺς
δύο θὰ κερδίσῃ.

Καὶ προσεκάλεσε τὴν ὑπηρέτριαν.

— Τερέζα! εἶπε, μίαν φιάλην βορδῶ ἀπὸ τὸ
πλέον παλαιόν.

'Ἐτακτοποίει τὸ ζατρίκιον, ἀλλ' ἐν τούτῳ τῷ
μεταξὺ ὁ Λός εἶχε λάθει τὸν πῖλόν του, χωρὶς
οὐδὲ λέξιν νὰ εἴπῃ, ἐπλησίασεν εἰς τὴν θύραν,
τὴν ἤνοιξε καὶ περιέμεινεν ἄχρως οὐ ὁ πρόεδρος
βάλη εἰς τὰς θέσεις των τὸν βασιλέα, τὴν βασι-
λισσαν καὶ τοὺς δύο ἵππους.

— Πρόεδρε, εἶπε τότε ὁ Λὸς μετὰ τῆς γαλήνης ἦν τῷ ἐπέτρεπεν ἡ συγκίνησίς του, ποτὲ δὲν θὰ πατήσω πλέον εἰς τὴν οἰκίαν σου. Ὅχι μόνον μὲ προσέβαλες ἀλλὰ καὶ μὲ ἐζητέλισες καὶ ἐφέρθης πρὸς ἐμὲ ὡς πρὸς ἀγυῖοπαιδα. Πολὺ καλὰ ἠδύνασο νὰ μοῦ ἀρνηθῆς τὴν Κλάραν χωρὶς νὰ φανῆς χυδαῖος.

Ἐκλείσει τὴν θύραν ὀπισθὲν του καὶ ἀνεχώρησεν.

— Χυδαῖος ! . . ναί, τοιουτοτρόπως συμβαίνει πάντοτε, εἶπεν ὁ πρόεδρος. Ὅταν κολακεύῃς τοὺς ἀνθρώπους καὶ λέγῃς πρὸς αὐτοὺς ψεύματα, τὰ ὅποια οὔτε κεφαλὴν ἔχουν οὔτε οὐραν, εἶσαι εὐγενής. Ἄλλ' ὅταν ὁμιλῆς πρὸς αὐτοὺς ὡς πρὸς ὄντα λογικά, εἶσαι χυδαῖος. Ὅπως ἴσχυε τὸ ζατρίκιόν μας ἐπῆγε κατὰ διαβόλου. Ἄς ὑπάγω εἰς τὸν περίπατον· βέβαια, θὰ ἐπιστρέψῃ αὐρίον.

Ὁ πρόεδρος τοῦ δικαστηρίου Βρέγελ ἦτο κάλλιστος ἀνθρώπος καὶ πνευματώδης, ἀλλ' ἐπίμονος. Νυμφευθεὶς οὐχὶ ἐξ ἔρωτος, τὸν ὅποιον οὐδέποτε ἐγνώρισεν, ἀλλὰ διότι εἶχεν ἐννοήσει πολὺ νέος· τὸ ῥητόν τῆς γραφῆς *Καλὸν ἔστι τὸν ἀνθρώπον μὴ εἶναι μόνον*, ἐφρόνει ὅτι ὁ ἔρωσις εἶνε ἀποκύημα τῆς φαντασίας, οὐδαμῶς ἐδρεύων ἐν τῇ καρδίᾳ, καὶ τὸν ὅποιον εὐκόλως δύναται τις νὰ ἐξορίσῃ ἀπὸ τῆς κεφαλῆς· κατ' αὐτόν, ὁ μόνος ὄρος δι' εὐτυχῆ γάμον ἦτο ἡ ταυτότης τοῦ χαρακτήρος καὶ τῆς ἡλικίας.

Ὁ Λὸς, τίμιος καὶ ἱκανὸς δικηγόρος, καίτοι ψυχρὸς κατὰ τὸ φαινόμενον, εἶχεν εὐαίσθητον καὶ ζωηρὰν ψυχὴν. Ἡ Κλάρα ὅτε ἦτο μικρὰ ἐπαιζεν ἐπὶ τῶν γονάτων του, ὁ δὲ δικηγόρος οὐδαμῶς ἐσκέπτετο περὶ γάμου καθὰ γηροκομῶν τὴν μητέρα του καὶ νοσηλεύων τὴν φιλάσθενον ἀδελφὴν του. Ἄλλ' αὐταὶ εἶχον ἀποθάνει πρὸ τριῶν ἐτῶν, μείνας δὲ μόνος ἐν τῷ κόσμῳ, ἤρξαστο σπουδαίως σκεπτόμενος περὶ γάμου. Ἡ Κλάρα ἀπὸ πολλοῦ εἶχε γίνεи ὠραία νέα, ὁ δὲ Λὸς, εὐρισκόμενος μετ' αὐτῆς καθ' ἐκάστην, καὶ ἐκτιμῆσας τὰ ψυχικὰ αὐτῆς προτερήματα τὴν ἠγάπησε τέλος.

Ἡ δὲ Κλάρα ἠράσθη τοῦ δικηγόρου καὶ διὰ τὰ προτερήματα αὐτοῦ καὶ διότι καθ' ἐκάστην τὸν ἔβλεπεν. Ἄλλοτε τὸν εὕρισκεν ἄσχημον ἀλλ' ἤδη μετέβαλε γνώμην. Οἱ χαρακτῆρες αὐτῶν μεγάλως διέφερον, ἀλλὰ τοῦτο, κατ' αὐτήν, ἦτο μέσον πρὸς ἀποφυγὴν τῆς μονοτονίας. Δὲν ἦτο πλούσιος ἀλλὰ τί σημαίνει ὁ πλοῦτος ἀπέναντι τοῦ ἔρωτος;

Τέλος ἡ Κλάρα καὶ ὁ Λὸς ἠγαπῶντο· ἐπὶ τινα καιρὸν ἐκρυσσαν πρὸς ἀλλήλους τὸν ἔρωτα τοῦτον, ἀλλ' ὅταν ἐξηγήθησαν, ἡ νέα, ὀλίγον ἐπίμονος ὡς καὶ ὁ πατὴρ αὐτῆς, ἠθέλησεν ὅπως ὁ Λὸς ἀποταθῆ πάραυτα πρὸς τὸν πρόεδρον,

καίτοι περιμένουσα ἄρνησιν ἐκ μέρους αὐτοῦ καθὰ γνώσκουσα τὰς περὶ γάμου θεωρίας του.

* *

Ὁ πρόεδρος ἠπατήθη· ὁ Λὸς δὲν ἐπανῆλθε τὴν ἐπιούσαν. Ἡδὴ δ' ἐπανελθόμενος εἰς τὰ τῆς προτεράιας. Ὅταν ἡ Τερέζα κατέβη εἰς τὸ ὑπόγειον νὰ φέρῃ τὴν φιάλην τοῦ βορδῶ, ἡ Κλάρα ἀνυπομονοῦσα περιέμενεν αὐτὴν εἰς τὸν διάδρομον καὶ τὴν ἠρώτησε·

— Λοιπὸν, Τερέζα, τί ἔτρεξεν;

— Ἄσχημα, κυρία, ἄσχημα! Ὁ Λὸς φαίνεται συγχυσμένος.

Ἡ Κλάρα συνώδευσε τὴν Τερέζαν εἰς τὸ ὑπόγειον διὰ νὰ τὴν ἐξετάσῃ καλλίτερον, ἀλλὰ πρὶν ἢ ἡ ὑπηρετρία λάβῃ τὴν φιάλην ἤκουσαν τὴν θύραν τῆς αὐλῆς ἀνοιγομένην καὶ κλειομένην, ἐξ οὗ ἐνόησαν ὅτι ὁ δικηγόρος ἔφυγε.

Μετ' ὀλίγον ἀντήχησαν τὰ βαρῆα βήματα τοῦ προέδρου, ἡ θύρα ἠνεώχθη καὶ ἐκλείσθη καὶ πάλιν καὶ ἐνόησαν ὅτι καὶ ὁ πρόεδρος ἐξῆλθε δυσηρηστημένος.

Μετὰ ἡμίσειαν ὥραν ἐπιστόλιον τοῦ Λὸς ἐπληροφόρει περὶ τῶν διατρεξάντων τὴν Κλάραν, ἧτις ἀπεσύρθη εἰς τὸ δωμάτιόν της εἰδοποιήσασα διὰ τῆς Τερέζας ὅτι δὲν θὰ κατέβαινεν εἰς τὸ δεῖπνον.

Τὸ ἐσπέρας ὁ πρόεδρος ἐπανελθὼν ἐκ τοῦ περιπάτου καὶ μὴ βλέπων εἰς τὴν τράπεζαν τὴν θυγατέρα του, ἔσεισε τὴν κεφαλὴν μειδιῶν ἀλλ' οὐδὲν εἶπεν ὅπως ζήτησῃ ἐξηγήσεις παρὰ τῆς Τερέζας. Τὴν πρωΐαν τῆς ἐπιούσης κατὰ τὴν ὥραν τοῦ καφέ, ἡ Τερέζα εἶπεν ὅτι ἡ Κλάρα ἦτο ὀλίγον ἀδιάθετος.

— Τὸ ἐπερίμενα, εἶπεν ὁ γέρον, ἀλλ' αὐρίον θὰ τελειώσῃ, καὶ μετὰ δύο ἡμέρας θὰ μ' εὐχαριστήσῃ διὰ τὴν ἀρνησίαν μου.

Τὸ δικαστήριον εἶχε τότε διακοπὰς, ἐξῆλθε καὶ πάλιν εἰς τὸν περίπατον, τὴν δὲ μεσημβρίαν ἐπανερχόμενος εἰς τὴν οἰκίαν παρετήρησε μακρόθεν τὴν θυγατέρα του ἀναχωροῦσαν.

— Χοῦμ! χοῦμ! ἐψιθύρισεν εἶνε πάντοτε θυμωμένη. Ἄλλ' ἔστω! καὶ αὐτὴν τὴν φορὰν θὰ γευματίσω μόνος. Ἄλλως, ὁ ἀήρ θὰ τὴν ὠφελήσῃ. Ὁ περίπατος μᾶς ἀπαλλάσσει ἀπὸ τὰ δυσάρεστα αἰσθήματα.

* *

Ἡ ἀδελφὴ τοῦ κ. Βρέγελ Μαρία, ἕγγαμος, οὐδέποτε συνεφώνει μετ' αὐτοῦ, καὶ μάλιστα εἰς τὸ ζήτημα τοῦ γάμου. Πτωχὴ ὑπανδρεῖθη πλοῦσιον κατὰ πολὺ πρεσβύτερον αὐτῆς, καὶ ὅμως ἐζήσασε μετ' αὐτοῦ εὐτυχῆς, ὁ δὲ σύζυγός της ἀποθανὼν τῇ ἀφῆκε καλὴν περιουσίαν. Ἄλλως, ἐφρόνει ὅτι ὁ ἔρωσις κατοικεῖ ἐν τῇ καρδίᾳ καὶ οὐχὶ ἐν τῇ κεφαλῇ.

Πρὸς ταύτην διηυθύνθη ἡ Κλάρα καὶ τῇ

διηγῆθη τὰ διατρέξαντα. Ἡ θεία ἔσεισε τὴν κεφαλὴν.

— Ὁ ἀδελφός μου, εἶπεν, εἶνε πάντοτε ὁ ἴδιος, καὶ δὲν θὰ ἀλλάξῃ σήμερον τὸν χαρακτῆρά του. Ἄφησε νὰ ἐνεργήσω ἐγώ. Ὑποσχέθηκα πρὸς τὴν μακαρίτισσαν μητέρα σου νὰ ἐπαγρυπνῶ μήπως ὁ πατήρ σου ἕνεκα τῆς ἐπιμονῆς καὶ τῶν ἀλλοκόπων ἰδεῶν του, (μολονότι εἶνε κατὰ βάθος κάλλιστος ἄνθρωπος) σὲ καταστήσῃ δυστυχῆ. Ἀρκετὰ ὑπέφερα καὶ ἐγὼ ἕως οὗτου νὰ ὑπανδρευθῶ τὸν μακαρίτην, ὑπάρχει δὲ ἐν μόνον μέσον νὰ κατορθώσωμεν τὸν σκοπὸν μας. Τὸ μέσον αὐτὸ εἶνε ἀρκετὰ βίαιον, ἀλλ' ἂν δὲν ὑπάρχῃ ἄλλος τρόπος... Πρῶτόν ὁμῶς, Κλάρα, εἰπέ μου εὐκρινῶς, ἀγαπᾷς τὸν Λός;

— Ἐξ ὅλης ψυχῆς! Εἶνε τόσο καλός, τόσο εὐγενής.

— Εἶνε ἐξαιρετὸς ἄνθρωπος καὶ ὁ μακαρίτης τὸν ἠγάπα πολὺ. Ἄλλ' ἐκεῖνος σὲ ἀγαπᾷ;

— Δὲν ἀμφιβάλλω μού τὸ εἶπε καθαρά.

— Ἀπαράλλακτα καθὼς ὁ μακαρίτης!

Ἄκουσε, Κλάρα, πρέπει ν' ἀναγκάσωμεν τὸν πατέρα σου νὰ συγκατατεθῇ. Ὁ Θεὸς νὰ μοῦ συγχωρήσῃ τὴν ἁμαρτίαν τὴν ὁποίαν θὰ κάμω, παρακινούσα μίαν κόρην νὰ ἐπαναστατήσῃ κατὰ τοῦ πατρὸς της, ἀλλὰ δὲν βλέπω ἄλλο μέσον, καὶ ὑπεσχέθην πρὸς τὴν μητέρα σου... Τὰς πρῶτας ἡμέρας θὰ δυσαρεστήθῃ πιθανῶς τὸ ἴδιον ἔκαμε καὶ με ἐμέ· ἀλλ' αὐτὸ, παιδί μου, περνᾷ περνᾷ γρήγορα ὅταν θὰ ἰδῇ ὅτι τὸν ἀγαπᾷς καὶ τὸν σέβασαι, διότι πρέπει πάντοτε νὰ τὸν ἀγαπᾷς καὶ νὰ τὸν σέβασαι, ἐνοεῖς;

— ὦ, θεία μου, ὡς πρὸς τοῦτο μὴ φοβεῖσαι, πολὺ ἀγαπῶ τὸν πατέρα μου, καὶ θὰ τὸν ἀγαποῦσα ἀκόμη περισσότερο ἂν δὲν ἦτο τόσο ἐναντίος εἰς τὸν κύριον Λός.

— Ἐμπρὸς λοιπόν! Ἄν δὲν ἀπατώμαι, εἶσαι εἴκοσι πέντε ἐτῶν, ὀκτῶ μηνῶν καὶ ὀλίγων ἡμερῶν. Μὴ ἀπορεῖς, κόρη μου, πῶς γνωρίζω αὐτὸ τόσο καλά. Ὁ μακαρίτης ἔγραψεν εἰς μίαν Σύνοψιν ὅλας τὰς ἀξιωμαμονεύτους ἡμερομηνίας, καὶ εἶδα πρὸ ὀλίγου αὐτὸ τὸ βιβλίον. Λέγομεν λοιπόν ὅτι πρὸ πολλοῦ εἶσαι ἐνήλιξ καὶ εἶνε ἀνάγκη νὰ προσκληθῇ κατὰ τὸν νόμον εὐσεβαστίας διὰ νὰ ἐπιτρέψῃ τὸν γάμον σου. Μένεις λοιπόν ἐδῶ, ἐγὼ δὲ θὰ εἰδοποιήσω τὸν δικηγόρον μου ὅτι ἔχομεν ἀνάγκη νὰ τὸν συμβουλευθῶμεν διὰ μίαν σπουδαίαν ὑπόθεσιν.

Συνεπεία τῆς μεταξύ τῶν δύο γυναικῶν καὶ τοῦ δικηγόρου συνεντεύξεως ὁ πρόεδρος Βρέγελ ἔλαβε τὴν αὐτὴν ἐκεῖνην ἡμέραν δικαστικὴν πρόσκλησιν προξενήσασαν αὐτῷ μεγίστην ἐκπληξιν. Ἡ Κλάρα μετὰ κόπου ἐπέισθη νὰ προσβῇ εἰς τὸ διάβημα τοῦτο, ὡς ἀγαπῶσα καὶ σεβομένη τὸν πατέρα της, ἀλλ' ὁ Λός καὶ ἡ θεία αὐτῆς τὴν

κατέπεισαν ὅτι δὲν ὑπῆρχεν ἄλλο μέσον. Ὁ πρόεδρος ἀπήντησεν ὅτι δὲν ἠδύνατο νὰ συγκατατεθῇ εἰς τὴν δυστυχίαν τοῦ τέκνου του, καὶ ἐμήνησεν εἰς τὴν ἀδελφὴν του ὅτι ἠδύνατο νὰ κρατήσῃ τὴν ἀποστάσιδα, διότι αὐτὸς δὲν ἤθελε νὰ τὴν ἴδῃ.

Μετὰ δύο μῆνας ἡ Κλάρα συνεζεύχθη μετὰ τοῦ Λός, ὁ δὲ γέρον μετ' ὅλας τὰς παραστάσεις τῆς ἀδελφῆς του καὶ τὰς τρυφερὰς ἐπιστολάς τῆς Κλάρας ἐπέμεινε μὴ θέλων νὰ παρευρεθῇ εἰς τοὺς γάμους. Τὴν προτετραίαν τοῦ γάμου ὁ ἴδιος ὁ Λός μετέβη παρὰ τῷ προέδρῳ καὶ ἰκέτευεν αὐτὸν νὰ δώσῃ τὴν συγκατάθεσίν του, ἀλλ' εἰς μάτην. Ὁ γέρον τῷ εἶπεν ἐν εἰδει ἀποχαιρετισμοῦ. Τὸ μόνον πρᾶγμα τὸ ὁποῖον ἐπιθυμῶ σήμερον εἶνε νὰ μὴ πατήσῃ ποτὲ καρεῖς ἀπὸ σὰς τοὺς δύο τὸ κατώφλιον τῆς οἰκίας μου.

Παρήλθον δέκα ἔτη ταῦτα παρήλθον ταχύτατα διὰ τοὺς συζύγους πρὸς δὲ τὸν γέροντα ἐφάνησαν αἰῶνες. Τοῦ προέδρου αἱ ἰδέαι διεφύευσθησθησαν. Οὐδέποτε γάμος ὑπῆρξεν ευτυχέστερος, τοῦτου δὲ καρπὸς ὑπῆρξεν ἕξ τέκνα, τρία ἄρρενα καὶ τρία θήλεα. Καὶ οικονομικῶς τὰ τῆς οἰκογενείας ἔβαινον κάλλιστα· ὁ Λός ἀπέκτησε σπουδαίαν πελατεῖαν, ἡ δὲ Κλάρα ἐκληρονόμησε τὴν πρὸς ἐντάμωσιν τοῦ μακαρίτου μεταβάσαν θείαν της. Ἡ μόνη λύπη τοῦ ἀνδρογύνου ἦτο ἡ ἀμετάβλητος ἐπιμονὴ τοῦ προέδρου εἰς τὸ νὰ μὴ συνδιαλλαγῇ μετ' αὐτῶν. Καὶ τοὺς ἠγάπα μὲν κατὰ βάθος, ἤκουε μετὰ μεγίστης εὐχαριστίας τὰς προόδους τοῦ Λός, ἀλλ' ἐκ πείσματος δὲν ἤθελε νὰ τοὺς ἴδῃ. Τὴν χαρὰν αὐτοῦ δὲν ἠδυνήθη νὰ συγκατατεθῇ ὅταν ἐπληροφορήθη ὅτι ἡ Κλάρα ἐγέννησεν υἱὸν μεγάλως ὁμοιάζοντα αὐτῷ, ἀλλ' ἀμα παρήλθεν ἡ πρώτη χαρὰ ἐφάνη εἰπερ ποτὲ δύστροπος πρὸς τοὺς τολμῶντας νὰ τῷ ἠμιλήσωσι περὶ τοῦ ἐγγονοῦ του.

Ἀφ' ἐτέρου κατὰ τὴν ἐγκυμοσύνην τῆς θυγατρὸς του κρυφίως ἐπληροφορεῖτο καθ' ἐκάστην τὰ κατ' αὐτὴν, καθ' ἣν δ' ἡμέραν ἐγέννησεν, εἶδόν αὐτὸν περιφερόμενον περὶ τὴν οἰκίαν τῆς Κλάρας, ἀνήσυχον καὶ τεταραγμένον. Αὐτὸ τοῦτο συνέβη καὶ κατὰ τὴν γέννησιν τῶν ἄλλων παιδίων.

Οὐδέποτε ἀπήντησεν εἰς τὰς πολυαριθμοὺς ἐπιστολάς τοῦ Λός καὶ τῆς Κλάρας, πρὸς δὲ τοὺς φίλους τοὺς ἐρωτῶντας αὐτὸν ἂν ἠδύνατο νὰ δεχθῇ τὰ τέκνα του ἀπῆντα πάντοτε. Ποτὲ νὰ μὴ πατήσῃ τὸ κατώφλιον τοῦ οἴκου μου. Ἄν τοὺς ἀπῆντα εἰς τὸν περίπατον ἢ ἀλλαχοῦ μετὰ τῶν τέκνων αὐτῶν, τοὺς ἐχαιρέτα ὡς ἄνθρωπος τοὺς ὁποίους ὀλίγον εἶχε γνωρίσει, ἀλλ' ὅταν ἦτο βέβαιος ὅτι δὲν ἠδύνατο τὸν ἴδωσι τοὺς παρηκολούθει διὰ τῶν ὀφθαλμῶν μετὰ τασούτου ἐνδιαφέροντος, ὥστε πολλάκις δάκρυα διηυλάκιζον τὰς παρειάς του.

Δὲν ἦτο φιλάργυρος, καὶ ὅμως ἐφ' ὅσον ἠῤῥα-
νὲν ἡ οἰκογένεια τῆς Κλάρας καθίστατο τοιοῦ-
τος. «— Αὐτὰ τὰ διαβολοπαῖδα, ἔλεγε, θὰ με-
γαλώσουν, εἶνε δὲ δίκαιον μετὰ τὸν θάνατόν
μου νὰ ἔχουν ἀρκετὴν περιουσίαν διὰ νὰ μὴ κά-
μουν καὶ αὐτὰ τὴν ἀνοησίαν τῆς μητρός των.»
Ἐχαιρε δὲ πρὸς τὴν ἰδέαν ὅτι τὰ παῖδια θὰ ἐ-
βλεπον ἐκ τῆς διαθήκης του πόσον τὰ ἠγάπα.

Παρῆλθον οὕτω, καθὰ εἶπομεν, δέκα ἔτη. Εὐρι-
σκόμεθα εἰς τὸ 1849. Ἡ χολέρα πανταχοῦ ἔκα-
μνε θραῦσιν, καὶ ἰδίως εἰς τὴν πόλιν ἐν ἡ ἔζη ὁ
πρόεδρος. Ὅδοι ὀλόκληραι ἠρημώθησαν κατ' ὀ-
λοκληρίαν, δὲν ἐτόλμων νὰ φέρωσι τοὺς νεκροὺς
εἰς τὴν ἐκκλησίαν, οἱ δὲ κάτοικοι ἔφευγον ἐντρο-
μοί. Ὅταν ἡ νόσος εὐρίσκετο εἰς τὸ κατακόρυ-
φον αὐτῆς σημεῖον ὁ πρόεδρος ἠδιαθετεῖ ἀπὸ τι-
νων ἡμερῶν. Τὴν ἀδιαθεσίαν ταύτην πληροφο-
ρηθεῖσαι ἡ Κλάρα ἔσπευσε μετὰ τοῦ Λὸς εἰς τὴν
οἰκίαν του, καὶ εἰσῆλθεν εἰς αὐτὴν διὰ τῆς βίας,
παρὰ τὰς διαβεβαιώσεις τῆς Τερέζας ὅτι ὁ κύ-
ριος δὲν εἶχε τίποτε ἄλλ' ὃ γέρον ἐπίμονος, γι-
νώσκων, ὡς ἔλεγε, τί ἦσαν ἱκανὰ νὰ πράξωσι
τὰ τέκνα του, ἔλαβε τὰ κατάλληλα μέτρα, καὶ
οὕτως ἠδυνήθη ν' ἀποκρούσῃ πᾶσαν ἀπροσδόκη-
τον ἐπιθεσίαν. Εἶχε κλείσει τὴν θύραν τοῦ δωμα-
τίου του διὰ διπλῆς περιστροφῆς τῆς κλειδός, οἱ
δὲ σύζυγοι, μετὰ ἀνοφελεῖς διαπραγματεύσεις
ἠναγκάσθησαν ν' ἀποχωρήσωσι τῆς οἰκίας κλαι-
οντες.

Μετὰ δύο ἡμέρας ἀναρρώσας ἐξῆλθεν, ἐπειδὴ
δὲ πολλὰ κρούσματα χολέρας ἐγένοντο εἰς τὴν
ὁδόν, εἰς ἣν κατῴκει ἡ θυγάτηρ του, μετέβη
πρὸς ἡσυχίαν του εἰς τὰ περίξ. Εἰς τὴν γωνίαν
τῆς ὁδοῦ δύο ἐργάται συνδιελέγοντο.

— Ν' ἀποθάνουν μέσα σὲ μιὰ νύκτα! ἔλεγεν
ὁ εἶς.

— Καὶ οἱ ἑπτὰ! ἀπήτησεν ὁ ἄλλος.

— Ποῖοι ἑπτὰ; ἀνέκραζεν ὁ Βρέγγελ ὡσεὶ προσ-
βληθεὶς ὑπὸ κεραυνοῦ, ποῖοι;

— Ὁ πατέρας, ἡ μητέρα καὶ πέντε παιδιὰ!
προσέθηκεν ὁ πρῶτος ἐργάτης δεικνύων μακρόθεν
μίαν οἰκίαν.

Ὁ πατέρας, ἡ μητέρα καὶ πέντε παιδιὰ!...
αὐταὶ αἱ λέξεις ἐπάγωσαν τὸν γέροντα μέχρι τοῦ
μυελοῦ τῶν ὀστέων. Χωρὶς οὐδὲν νὰ εἶπη, χωρὶς
νὰ σκεφθῆ, χωρὶς νὰ εἰζεύρη τί πράττει, ὤρμησεν
εἰς τὴν ὁδόν. Ἡ θύρα τοῦ οἴκου τῆς θυγατρὸς
του ἦτο ἀνοιχτή ὤρμησεν εἰς τὴν οἰκίαν, ἀνέβη
τὴν κλίμακα ὡς εἰκοσαετῆς, ἦνοιξεν ἀποτόμως
τὴν πρώτην θύραν ἣν εὐρεν ἐνώπιόν του, καὶ ἔστη
πρὸ τῆς εἰσόδου, ὡσεὶ καθηλωθῆ ἐπὶ τοῦ ἐδάφους.
Ἰδοὺ τί εἶδεν.

Ἄπασα ἡ οἰκογένεια εὐρίσκετο ἐντὸς δωμα-
τίου ἀπλοῦ ἀλλὰ φιλοκάως ἠῤῥεπισμένου. Ἐν
τῷ μέσῳ τοῦ δωματίου ἦτο ἐξηπλωμένος μέγας
κατάλευκος κύων, μετὰ τοῦ ὁποῖου ἔπαιζον τέσ-

σαρες μικροὶ Λὸς. Αἱ βροδόχροι παρειαὶ τῶν μι-
κρῶν, αἱ μικραὶ παχεῖαι αὐτῶν χεῖρες, τὰ κομ-
ψὰ αὐτῶν ἐνδύματα, τὸ παχὺ τοῦ κυνὸς τρίχωμα,
ταῦτα πάντα ἀπετέλουσαν ὠραϊότατον θέαμα. Πλη-
σίον τοῦ παραθύρου ἐφ' ἐνὸς σοφᾶ ἐκάθητο ὁ Λὸς
καὶ ἡ σύζυγός του. Ὁ πρῶτος ἀνεγίνωσκεν, ἡ δὲ
Κλάρα ἔρραπτε. Πλησίον αὐτῶν ἔπαιζε τὸ νεώ-
τερον αὐτῶν τέκνον, μόλις μονασπές.

Ὁ πρόεδρος οὐδὲ λέξιν ἠδυνήθη ν' ἀβρώσῃ
στεναγμὸς ἀνακουφίσεως ἐξῆλθε τοῦ στήθους αὐ-
τοῦ καὶ κατέπεσεν ἐφ' ἐνὸς καθίσματος, εἶχε λι-
παθυμῆσει.

Μετὰ τινὰς στιγμὰς, ὅταν ἦνοιξε τοὺς ὀφθαλ-
μούς, οἱ σύζυγοι ἐγονυπέτησαν ἐνώπιόν του, τὸ
νεώτερον τῶν παιδιῶν ἐτάθη ἐπὶ τῶν γονάτων
του, τὰ δὲ ἄλλα μετὰ τοῦ κυνὸς συνεθλίβοντο περὶ
αὐτόν, καὶ οὕτω τὰ πάντα συνεχωρήθησαν καὶ
ἐλησημονήθησαν. Ἀπὸ τῆς ἐπιούσης ὁ πρόεδρος
Βρέγγελ συγκατάφηκε μετὰ τῶν τέκνων αὐτοῦ.

(Κατὰ τὰ γαλλικόν.)

B.

ΠΕΡΙ ΠΕΝΘΟΥΣ

Z.

Περὶ πένθους ἐν ταῖς λευκαῖς φυλαῖς.

Αἱ πλείσται τῶν ἐν τοῖς πένθεσι συνηθειῶν,
ὧν ἀνωτέρω ἐγένετο μεία, ὑπῆρχον ἢ ὑπάρχουσιν
ἀκόμη καὶ παρὰ ταῖς Ἰνδοευρωπαϊκαῖς φυλαῖς.

Ἡ συνηθεῖα τοῦ καταλείπειν ἔρμαϊα ἢ παρα-
βάλλειν βορὰν εἰς τὰ θηρία τὰ πτώματα, ἦτοι
ἡ ἐκουσία ἐγκατάλειψις, ἦν ἐν χρήσει παρὰ
πολλοῖς λαοῖς τῆς ἀρχαιότητος. Ἐν Ὑρκανίᾳ,
κατὰ τὴν μαρτυρίαν τοῦ Κικέρωνος, ἔτρεφον
κύνας ἐπίτηδες, ὅπως τρώγωσι τοὺς νεκρούς. Οἱ
Βακτριανοὶ εἶχον κύνας ἐνταφιαστάς, ὅτινες κατε-
βιβρώσκον οὐ μόνον πτώματα, ἀλλὰ καὶ ζῶντας
τοὺς ἀπειρηκότας διὰ γῆρας ἢ νόσον. Οἱ παρὰ
τὰς ὄχθας τοῦ Γάγγου οἰκοῦντες Ἰνδοὶ ρίπτουσιν
εἰς τὸν ἱερὸν ποταμὸν τοὺς νεκροὺς τῶν οἰκειῶν,
εὐρίσκοντας οὕτω τάφον ἐν τῇ γαστρὶ τῶν ἰχθύων.
Τῶν δὲ παλαιῶν Ἰνδῶν οἱ καλούμενοι Καλατῆαι
κατήσθιον τοὺς γονεῖς αὐτῶν, καὶ τινες ἐρωτη-
θέντες ὑπὸ τοῦ Δαρείου ἀντὶ πόσων χρημάτων θὰ
ἐδέχοντο τελευτήσαντας τοὺς πατέρας νὰ κατα-
καίωσι πυρὶ, μέγα ἐπιβοήσαντες εἶπον αὐτῷ εὐ-
φημεῖν. Σήμερον ἀκόμη οἱ Παρσίς τῆς Βομβάης
παραβάλλουσι βορὰν εἰς τοὺς γύπας τοὺς νεκροὺς
τῶν οἰκειῶν, προσέχοντες ἐπιμελῶς πότερον τῶν
ὀφθαλμῶν θὰ φάγωσι τὰ ὄρνα πρῶτον· διότι ἐκ
τούτου κρίνουσιν ἂν ἡ σκιά ἢ ἡ ψυχὴ τοῦ θανόντος
θὰ εἶνε εὐτυχῆς ἢ δυστυχῆς ἐν τῷ ἄλλῳ κόσμῳ.

Σχεδὸν πάντες οἱ σύγχρονοι Σημίται θάπτουσι
τοὺς νεκρούς. Τοῦτο συνηθίζον καὶ οἱ ἀρχαῖοι
Πέρσαι, ὧν οἱ σημερινοὶ ἀπόγονοι μέχρις ὑπερ-
βολῆς σέβονται τοὺς τάφους, προθύμως ἐνίοτε